

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo. XLVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sancto Martino

¶ Hi sermões q̄ sequũt sũt ex Socco.
De sancto Martino
Sermo XLVII

Oculis ac manib⁹
in celũ semp̄ intētus. Nec sũt verba ecclē de vita ⁊ sc̄itate s. **Martinus**. Dicit **Gregorius**. Sanctoz̄ exēpla animos audientũ accendunt vt videant q̄ ab eis for̄tia facta sunt. et valde sibi indignē pariter ⁊ hũilē p̄ eo q̄ talia nō operant. Verba ḡ p̄posita marimā sc̄itate h⁹ ḡiosī p̄ncipis insinuat. **Erigam⁹** ad h̄ caput n̄m ⁊ imitemur eũ q̄stũ possum⁹. **Sacra** m̄ ecclēsia cōmēdat sc̄m̄ **Martinũ** i b̄bis p̄positis q̄ oculis ⁊ manib⁹ in celũ semp̄ fuit intētus. Per oculos deuorōz̄ ⁊ intētōez̄ accipim⁹. p̄ man⁹ h̄o opatōem. **De** vno oculoz̄ d̄r in cāric. **Vulnerasti** cor meũ soroz̄ mea spōsa in vno oculoz̄ tuoz̄. sc̄z̄ denotionis. **De** alio oculo d̄r **Matth. vi. Si** ocul⁹ tuus simplex ē totũ corp⁹ lucidũ erit. **Ab** oculo em̄ intētōis opa n̄ra tenebrosav̄ luminosa iudicant. **Q̄** aut̄ p̄ man⁹ opatio designatur. declarat **Gre. di. Quid** p̄ man⁹ nisi operatio designat. **Est ḡ** sensus p̄positi t̄beat⁹. **Beat⁹ Martin⁹** cū deuorōe in celo v̄sabat. ⁊ cū h̄ p̄ intentionē oīa sua opa in deũ ordinauit. vt nihil p̄pter se aut̄ p̄p̄ hoies. s̄z̄ solũ p̄pter deũ faceret. **Exposit⁹** igit̄ b̄bis t̄beat⁹ videam⁹ quō sc̄m̄ virũ imitari debeamus. **Si** em̄ ḡlie et p̄ncipes fieri cupim⁹. viāz̄ p̄ quā venit ad gl̄az̄ nō recusē. **S̄z̄** q̄a nō repēte fit sũm⁹. studeam⁹ ḡ ab inferioribus ad sup̄iora duce ḡra oculos n̄ros s̄l̄r i celũ erigere. **Debem⁹** igit̄ p̄mo oculos n̄ros cū manib⁹. i. deuorōem ⁊ intētōez̄ ⁊ oēz̄ operationē retro nos reflecte. sc̄do ante nos p̄spicere. tertio infra nos deflectere. q̄rto intra nos includere. q̄nto ad dextr⁹ ⁊ sinistr⁹ statuere. ⁊ sexto in celũ cū sc̄o **Martino** erigere. vltimo tandē q̄ntũ possum⁹ dēam⁹ eos ip̄i deo infigere. **¶** **Primo** dico q̄ oculos n̄ros debem⁹ post tergũ sup̄ mala q̄ cōmissimus reflectere. deuorōez̄ p̄funde p̄n̄e cū recta intentionē ⁊ opatione satisfactōis d̄no offerendo. sic agentes vt pura deuotiōe p̄niteam⁹. p̄siderātes intimo timore et dolore que. qualia et quāta cōmissim⁹. Ita vt si fieri possit singulis pctis. singulas deuotiones ⁊ opationes recta intentione tribuamus. **Sic** fecit **Jeremias** cū peccata popu-

li deploraret di. **Diuisiōes** aquaz̄ deduxerūt oculi mei. **Quod** exponēs **Gregorius** di. **Diuidim⁹** quippe aquas. et ex oculis lacrimas deducim⁹. cū singulis pctis disperitas lacrimas tribuim⁹. **Sic** legim⁹ de sc̄o **David** in ps. **Et** aquaz̄ deduxerūt oculi mei. q̄ nō custo dierūt legē tuā. **Hūc** ergo respectũ tamdiu teneam⁹ quousq̄ i nobis verificari poterit illd̄ **Isa. xliiij. Deleui** vt nubem iniquitates tuas. ⁊ quasi nebulā pctā tua. **Sed** q̄a nō sufficit remissio peccatorũ nisi detur nobis etiā ḡra p̄tinendi. **Sc̄do** oculos cū manib⁹ ante nos i die iudiciũ dirigam⁹. cogitantes q̄s districte p̄ singulis ⁊ maxime post remissionē iteratis a deo iudice iudicabimur. **Quia** om̄ia in numero pondere et mēsurā nos et solvere oportet. **Ecclē vltio. De** om̄i errato adducet te domin⁹ ad iudiciũ. **Q̄** si apertis oculis viderem⁹ pctā cū summa diligētia cauēremus. **Quis** em̄ mētis inops a iudeo mutua rec obulum vt p̄ eo in breui marcam redderet auri. **Aut** q̄s p̄ delectatione momentanea penā longissimā ⁊ grauissimā sustineret. **Sic** erit in futuro dei iudicio. **Cum** ergo vicis et iam dimissis peccatis itēz̄ impugnamur. sensus n̄ros fortiter teneam⁹. dirigentes oculos cum manib⁹ ante nos ad dei iudiciũ. atq̄ dicentes illud **Debre. x. Porrendũ** est incidere in manus dei viuētis. **Q̄** et si itēz̄ peccanti. itēz̄ detur ḡra penitendi. multo t̄n̄ facilius cauēret̄ q̄ emendaret̄. **Oportet** em̄ hominē p̄ multa trahi anteq̄ pctm̄ penitus destruat̄. **Propt̄** q̄d dicit **Ambrosius**. **Facilius** inueni q̄ serua uerit innocētiāz̄ q̄s qui verā atq̄ dignam egit penitentiā. **Tanta** em̄ mala homo incurrit p̄ pctm̄ vt raro vnq̄ ad plenũ emendetur. **Quod** figuratũ legim⁹. i. **2. Machab. iij. vbi** d̄r. **Licet** templũ post p̄mā destructionem fuerit reparatũ nūq̄ tamen ad decorem p̄stinũ fuit reformatũ. **Verũ** quia post peccatoz̄ cessationē ⁊ coz̄ emendationem iam inter amicos dei incipim⁹ cōputari. **Ideo** necesse est vt in signũ et amicitie incipiam⁹ a domino tāq̄ filij charissimi flagellari. **Sic** em̄ dixerat angelus **Thobie**. **Quia** acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio p̄baret te z̄c. **Ut** ergo flagella d̄i cū pacientia sufferam⁹. **Tertio** oculos cū manib⁹ infra nos in infernũ cū multa sollicitudine dirigam⁹. vt si amara videant̄ fla-

gella dñi cogitem⁹. melius est vt hic castige-
mur in iudicio misericordie q̄ i inferno depure-
mur ppetuo igni. **Logitantes** illud **Judith**
vii. **Dñs** q̄ tēptatōes nō suscepit cū ti-
more dñi exterritiati sunt. **Hō** q̄ vlciscamur
nos p his q̄ patimur. reputātes ip̄a suppli-
cia minora esse pctis nris. q̄ si serui dñi cor-
ripimur ad emendatōez nō ad pditiōem.
Dec ibi. **Et Job. vi.** **Qui** timer priuinā ca-
det sup eū nix. **Lū** q̄ flagellamur a dño. di-
rigam⁹ oculos nros cuz manib⁹ infra nos
ad penas inferni. dicētes cū gaudio. meli⁹
est h purgari q̄ ibi eternalr cruciari. **Sed**
qz hostis hūani gener⁹ dyabol⁹ vidēs nos
p pctōz remissionē z p eoz cessatōz pariter
qz p dei flagellatōz. nō solū erutos z libera-
tos a sua p̄tate. s; etiā lōge ab eo alienatos
acrius incipit nos infestare. instaurans z
nos ruinā p delectabilia h⁹ mūdi. p q̄ tāq̄
p machinas fortissime nos impugnat. imit-
tēs in nos tales z silēs intoxicatas imissio-
nes z sagittas dicēs nob. **Quid** fac⁹. **vis** tu
p̄tē vitā pdere p̄ter z futurā. z sic de alijs
Quarto q̄ oculos cū manib⁹ circa torū mū-
dum cū suis ap̄pēdicijs inspiciam⁹. **Laute**
estumātes q̄ oia q̄ in mūdo sūt nō hira. p̄fi-
ciūt z hira nocēat. qz p ea dei amicitia pdi-
mus. **iuxta illd̄ Ja. iij.** **Qui** vult esse amic⁹
mūdi. inimic⁹ dei constituit. **Inimicos** autē ei⁹
p̄cutit i posteriora eoz. z opprobriū sempit-
ernū dabit eis. vt dicit ps. **Spiritus** autē eis
p̄tē deū mltū p̄ficiūt. qz p eis om̄e bonū p-
mittit. dño dicēte. **Dat. xix.** **Qis** q̄ reliq̄rit
domū v̄ frēs aut sorozes aut p̄zēs aut ma-
trē. z centuplū accipiet z vitā eternā possi-
debit. **O** felix cōmutatio relinq̄re mala z ac-
cipere bona. **De** om̄ib⁹ his in mūdo dicite
diuina sapiā. **Vidi** cuncta q̄ sub sole sunt. et
ecce vniuersa vanitas. **S; qd** p his hō ac-
cipit. **Accipit** deū in q̄ sunt oia bona. **Et** s;
hac p̄sideratiōe hō luce clar⁹ videat. om̄ia
q̄ mūdi sūt penit⁹ p̄tē nēda tāq̄ vilia z inuti-
lia z p̄niciosa. **Interior** tñ affect⁹ difficilē dis-
trahit ab eis dē. **Iso** oculi cū manib⁹. i. de-
uotio z intentio z ois nra opatio intra nos
est dirigēda. vt interior n̄ hō ab hac visco-
sa z seculēra fort⁹ abstrahat. **Quinto** ergo
oculos cū manib⁹ intra nos dirigam⁹. dili-
gētē p̄siderātes vbi interiora nostra iacēt
vbi sordidant. z inueniem⁹ q̄ etiā malis ex-
pulsis. adhuc reliq̄az viciōsitas mltū erit.
Dicit em̄ **Bern.** huiusmodi pestes viciōzū

vsq; in vltima solitudine solitariū psequūf
et nisi p̄tinaci studio expurgari liniri p̄nt et
quociq; cōponat se anim⁹ erit. z in q̄cunq;
solitudine secretū silentiū cordis esse non
patit. cui q̄ maiorē inesse p̄suetudinīs vsū.
eo nequior z rebellior inuenitur. **Ergo** in-
trorsus hō igrediēs potētias aie et malo
p̄suetudis vsu depuatas. z ad h̄ terrena ap-
petēda pessime inclinatas. rōnem q̄ data ē
homini vt deū cognoscat inuenit obtene-
bratā. voluntatē q̄ est homini data vt in co-
gnito z amato dulciter req̄scesceret inuenit
instabilē z inq̄tā. **Erigat** q̄ rōem ad deum
vt eū sp̄ cogitē. corrigat volūtātē vt solum
deū cognitū amet. **Cōpescat** memoriā vt i
deo discat aliqui stabiliri. vñ potētie talie
vt dictū ē repate cito recupant. p mō amo-
ris quē h̄nt ad deū quecunq; auersi a dño
pdiderūt. **Uex** qz vt dictū est hec potētie a
terrenis difficulter auellunt nisi ostendat
eis aliqd meli⁹ q̄ se veritāt. z cui p̄mouente
grā inherēat. **Idcirco** erigēdi sūt oculi nri
cū manib⁹ ad diuina. **Bern.** **Iustus** est vt q̄s
p̄ntia nō delectat. p̄sto sit eis memoriā futu-
roz. vt q̄ de rez affluētia despiciūt p̄solari.
recordatio illos delectat tēnitar. **Quia**
quāq; sine delectatiōe esse poterūt. vt dicit
Bern. **Anima** sine delectatiōe esse non p̄t.
Aut em̄ delectat in infinitis z caret sup̄mis
aut in sup̄mis z infima p̄tēmit. **Sexto** q̄
erigam⁹ oculos nostros cū manib⁹ ad su-
perna. conuersationē nostrā habētes in ce-
lo. vbi hereditas nra est a lōge. ibi erigam⁹
oculos nostros. **Sic** monemur **Isa. lx.** **Le-**
ua in circuitu oculos tuos z vide. **Et Bern.**
xx. ca. **Vide** in directū ad orientē z occidē-
tem ad aquilonē z meridiē. om̄ē terrā quā
p̄spicis dabo tibi. **Quod** reuera cogitatur
solū posset corda nra durissima infāmāre
qz nos viles h̄miculi tam glōsaz heredita-
tē in eternū z oim bonoz abundantā de-
bem⁹ possidere. **In** hac q̄ pegrinatōe i cor-
pore p̄stituti. cogitatōe z auditate dēm⁹ in
illa eterna patria p̄tinue p̄uersari. **iuxta il-**
lud apli Col. iij. **Que** sursum sunt querite.
q̄ sursum sunt sapite. vbi x̄ps est i dextera dei
sedēs. **Bern.** **Circuite** z vos dulcissimi anī-
mo sedes sup̄nas. z multas q̄ in domo pa-
tris sunt mansiōes hūiliter p̄templantes
erigentes corda v̄a ad thronū dei et agni
supplicātes p̄cellis cordib⁹. angelozum. pa-
triarcbaz. ap̄loz martiz. et v̄ginū choroz.

De sancta Elisabeth

admirantes. et quantum pualet infirmitas cordis talibus cogitantes interesse etc. Septimo ad huc aliter sancti erigitur visus suus. contemplationem suam quantum huane fragilitati possibile est in ipso deum dirigentes. Ad quod faciendum et si interdum admittat. rarissime tamen fit. Et si ipse ad punctum accidit viri scilicet in sanctissimis et perfectissimis. nec tamen adhuc visionem diuine essentie pertingit. in terra illud Ioh. j. Deum non vidit vnquam. Nequaquam tamen ve. test. presens qui referunt deum se vidisse male dicitur. vt Jacob Bern. xxxij. Vidi dominum facie ad faciem. et salua facta est anima mea. et Ioh. xlij. Auditu auris audivi te. non cauit oculum meum videre te. Et Iasias. vi. Vidi dominum sedentem super solium excelsum. Hanc prouerbia Gregorius declarat per distinctos dies. Quid est quod presens veritas testamini deum se vidisse testati sunt. cum tamen Ioh. dicat Deum non vidit vnquam. nisi hoc patenter datur intelligi. quod quantum huana mortaliter viuuntur videri per quasdam ymagines deus potest. sicut in natura sue speciei videri non potest. Anima enim afflata per gratiam spiritus sancti per figuram quod deum vidit. sicut ad ipsam ymaginem essentie non pertingit. Hinc Bern. Quicquid dei visionem fuerit delib. imparit. speculum est et enigma tamen distans a futura vita quantum a veritate fides. tempus ab eternitate. et adhuc breuius et rapitum sanctis preceps quod per modum stille quod modicitate significat. Ista tamen visionem sancti dei quantum huana fragilitas in hoc seculo fideliter insistent. et deum in se et in effectibus suis videre fatigant. donec ipso fauente per gratiam veniant ad gloriam. Isti exercitio insistent sanctus Bernardus in iugiter. de qua thema propositum. vt s.

De sancta Elisabeth. I

Sermo XLVIII

Consideravit semitas domus sue et panem ociosum non comedit. Prover. vlt. Ista serba assumuntur ad laudem et gloriam sancte Elisabeth. In quibus eius perfectio a duobus commendatur. Primo a semetipso discussionem studiosa. ibi. Consideravit semitas domus sue. i. morum interiores mentis sue. Secundo ab eius operatione fructuosa. ibi. et panem ociosum non comedit. Circa primum sciendum quod quilibet homo iustus diligenter debet considerare omnes semitas. i. omnes cogitationes et affectus mentis sue. ne in eis aliquid erupat quod oculos diuine maiestatis offendat. Ad hanc considerationem inducit Dugos di. Diligenter attende quantum

perfectis vel quantum deficiis. qualis sis in moribus et qualis in affectionibus. Redi ergo ad cor tuum. et diligenter et subtiliter discute teipsum. Considera quod agis. quomodo viuas. et quomodo tendis. Et cum totum interioris et exterioris hominis statum et habitum quantum possibile est plene cognoueris. non solum qualis sis. sed etiam qualis esse debeas tunc de cognitione tui poteris subleuari ad contemplationem dei. Precipuum enim et principale speculum ad videndum deum est animus intuitus seipsum. Ista considerationes et discussiones mentis beata Elisabeth quotidie frequentabat. Fecit enim sicut Seneca refert de suo ocio. Qui cum omni die se ad nocturnam quietem receperisset interrogauit animum suum. Quid tibi hodie pegisti. quod mali hodie perfectisti. cui vicio restitisti. qua parte in virtutibus perfectisti. **Q**uestio potest autem dici quod hec consideratio debet esse tripartita. Primo quod homo consideret defectus suos preteritos vt corrigant. Ad hunc docet Bern. di. Consideret anima maculas suas vt inde doleat. dolens lugeat. lugens deo placeat. et sibi placens audiat. Ecce tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra et macula non est in te. Istud verbum primum competit beate Elisabeth. cuius pulchritudo bis inuenitur. quia non solum fuit pulcra interiori mentis affectu. sicut etiam in interiori conuersatione. Ita quod exempla sancte conuersationis et edificationis omnibus eam inueniuntur reliquit. Secundo homo consideret affectiones suas presentes vt dirigant. Ad quod iter hortatur Bern. di. A te tua consideratio incipiat nec te neglecto in alia te extendas. Quid enim potest si noueris omnes vires herbarum. cursus siderum etc. sed te nescieris. Tercio silis edificati sine fundamento. ruinam enim facis non struaturam. Nam quicquid struxeris extra teipsum. hoc vt ipse dicit erit tanquam puluis qui a vento dissipatur. Et subdit. Non solum autem consideratio tua a te incipiat sed etiam in te finitur. vt quicquid considerationi tue se offerat quod ad tua salutem non pertinet non noueris respiciendum. Tertio homo consideret defectus futuros in quibus propria infirmitate labi possit. vt caueant. Aug. Magis cogitare debet homo quid sibi delictum quod sibi assit. Quod habes caue ne perdas. Quod non habes conare vt assequaris. Semp cogitare debes quod sis minor in meritis et non maior. Si enim cogitas quantum alium precessisti time elationem. Si cogitas quantum tibi deest inge-